

tanje postanka socijalnega osejanja, daje nam razloga za nekolike misli o Psihologiji i nje-
noj vrednosti za nastavnika i vaspitaca a to
če reči za učitelja.

Posmotrimo je prvo u odnosu na nasta-
vu pa onda u odnosu na avspitanje i ako to
dvoje uvek ide jedno s drugim.

Pre svega drug Osterc mnogo veruje Psi-
hologiji u opšte a naročito Novoj Psiholo-
giji. Ta je njegova vera tako duboka da bi
po toj veri Nova Psihologija trebala da stvara
dečje ličnosti po ciljevima Pedagogike lako i
brzo. Ova vera druga Osterca ranijega je po-
rekl. Nju su porodili radovi Mojmana, Torn-
dajka, Prajera, Sinea, Sterna, Binea, Štenli
Hola, Baldvina, Čemberlena, Tileria, Šarka,
Goltona, Keteka i mnogih drugih psihologa.
Radovi ovih ljudi stvorili su na osnovama
Pedagoške Psihologije Eksperimentalnju Pe-
dagoški, koja je ova veru popela do vrhun-
ca. Na žalost ova se vera u Pedagošku Psi-
hologiju pokazala iluzornom. Na tu iluzor-
nost ukazao je još Džems u svojim Lektija-
ma iz Psihologije napisanim za učitelje. Mi
smo, govorio je on tamo, preživeli vreme
neobičnog zanosa psihologijom; stvarani su
psihološki laboratorijumi i katedre za Psiholo-
giju; pokretani su psihološki žurnali; svi su
govorili samo o psihologiji; ipak svi neprak-
tični eksperimenti i pedantska ispitivanja
pamćenja, pažnje, asocijacije i drugo, što
nam se nameće kao jedinstvena osnova jedino
naučne Pedagogike, malo su što dali učitelju.

U tačnost toga zaključka mora verovati
svaki ko je proučavao tekstove Binea, Sterna,
Alise Dekedr, Berta i drugih. Apstrahujući
njihovu opširnost i njihovu komplikovanost,
koja ih često puta čini za učitelja neupotrebi-
ljivim, oni učitelju kao nastavniku ne daju
ništa pouzdano. Zato se vrlo često psiholozi
koreguju pedologom i sociologom.

Da navedemo jedan lep primer toga falš-
ta, koga veliki broj današnjih pedagoga i psi-
hologa nije svestan. Taj primer daje nam P.
P. Blonski u svome delu Pedologija. On
navodi ovaj slučaj. Kod nas u školi, veli on,
u prvom odeljenju, bio je jedan devetogodiš-
njak. Ma kako da smo s njim postupali, u
nastavi se od njega dobilo vrlo malo; u raz-
redu se mučio, drugovima se nije približa-
vao, nije mogao naučiti pismenosti kako treba.
Na našim školskim večima često smo o nje-
mu govorili, ali ma kakve nastavne i vaspitne
metode da smo preduzimali, ni do kakvog se
rezultata nije došlo. Tada nam je palo na pa-
met da našeg mališana podvrgnemo pedolo-
škom ispitivanju. I zaista, posle svestranog
ispitivanja pokazalo se da on u samoj stvari
nije devetogodišnjak, već jedva šestogodiš-
njak. I ne gledajući na to, što je po krštenici
imao 9 godina, što se on u istini rodio pre 9
godina, on je ipak u svemu bio šestogodišnjak
— i anatomski, i fiziološki, i psihički.

Šta nam je za našu praksu dalo ovo sa-
znanje, da je on u samoj stvari šestogo-
dišnjak? Nikako ranije mi nismo mogli shva-
titi zašto on tako često ide u dečji vrt gde
sedi po čitave časove, čak i u praznoj sobi,
za sve vreme zanimajući se sa azbukom
Montesori. Neki od nas to ranije nisu ni
primećivali, neki su se na njega i ljutili.
»Devetogodišnjak, a teži k malisanima!« Tek
sad posle pedološkog kabineta nama su se
otvorile oči, i mi smo razumeli, da je dečji
vrt za njega najbolja sredina, i da za njega
nisu školski metodi obučavanja pismenosti.
Do pedološkog ispitivanja mi smo bili pre-
stupnici prema ovome detetu: držali smo ga
u sredini koja je za njega bila tuđa na po-
slovima koji su za njega bili teški, uzalud
trošili vreme i snagu i škodili mu.

A šta se tek može reći za ogroman broj
dece koju radaju sifilitični, tuberkulozni,
alkoholom i raznim drugim polnim bolest-

* R. R. Blonski: Pedagogija, izdatelstvo
»Rabotnik Prosvetljenija« Moskva 1925.

nih velikanov, ki vsi vzbujajo sveti strah in
spoštovanje. Tam v prirodi in pričo lepega
božjega stvarstva se dečku čisti duša in dvig-
ga sree. Kje mu moreš bolje predočiti in do-
kazati božanski izvor stvarstva kakor ravno
sredi prostorskih gozdov in vrhu razglednih
vrhov? Mladina pa je dovzetna za vso lepoto
prirode in čudovitost njenih bitij. Pri tem,
da pridobiva duša trajnih zakladov in stikov
z najlepšim kar more nuditi zemlja, pridobiva
tudi telo, kajti kaj mu more bolj koristiti ka-
kor sveži zrak, voda in solnce?

Danes imamo v Sloveniji le prav malo
volčičev. Edini mariborski steg izvidnikov
ima malo boljše krdele teh malih naraščajni-
kov. Temu je krivo pomanjkanje odraslih
vodnikov, ki bi, polni ljubezni do mladine,
hoteli pridobiti skavtskih znanosti in žrtvo-
vati nekoliko svojega prostega časa dečkom.
Kakor sem že preje omenil, bi bili učitelji v
to najboljše poklicani. Z ustanovitvijo volči-
čev pa bi izredno mnogo koristili narodu, ker
bi njegov naraščaj vzgajali k dobremu, pred-
vsem k ljubezni do vseh, kar je našemu od
političnih in drugih strasti razdvojenemu na-
rodu tako zelo potrebno.

JOSIP DOLGAN:

Učni načrt kmetske delovne šole.

II. razred.

(Konec.)

Pravopis. Razstavljanje i prostega
stavka v besede; prva beseda se piše z veliko
začetnico; na koncu stavka je pika; besede
na »je« in »nje«; besede, ki se končujejo na
zveneče soglasnike; krstna in rodbinska ime-
na; hišna imena; vasi v občini; vasi v drugi

ma zaraženi roditelji? A šta li tek za decu
Radničke Klase, koju od začeca do groba
čekaju jad i čemer, koji ih guše telesno i du-
hovno?

Stvar je jasna: u ovakvim slučajevima
ne pomažu ništa ni individualna psihologija
ni psihoanaliza, pa ma koliko to one na to
pretendovale.

Ali podimo dalje. Da vidimo koliko in-
dividualna psihologija i psihoanaliza daju
vaspitaču snage za ostvarenje vaspitačkih
ciljeva. (Konec prih.)

Splošne vesti.

— Težkoče pri izplačilu razlik vdovom.
Pri izplačilu razlik vdovom po umrlih držav-
nih uradnikih so nastale težkoče. Delegacija
ministrstva financ in sodišče smatrata, da te
razlike ne pripadajo samo vdovom po umrlih
državnih uradnikih, ampak sploh vsem ožjim
družinskim članom, dedičem po umrlem dr-
žavnem uradniku. Pravico do razlike pa
imajo tudi upniki, ki dosedaj niso mogli iz-
terjati dolgov po pokojnem uradniku. Iz tega
razloga bo delegacija ministrstva financ od-
dala sedaj spiske vdov, ki pridejo v poštev
za izplačilo razlik, pristojnim okrajnim so-
diščem, kjer so se vršile zapuščinske raz-
prave po umrlem državnem uradniku. Ta
sodišča morajo ugotoviti, ako je poleg vdove
še kak zakoniti dedič, ki ima pravico do raz-
like, oziroma, če so se prijavili kak upniki,
ki še niso izplačani. Ako se otroci (sinovi in
hčere) odpovedo razliki v korist vdove, dobi
vso razliko izplačano vdova. V tem slučaju
bo šlo gladko, če ni nobenih upnikov. Ako
se pa to ne zgodi in če obstojajo upniki, se
pa obnovljena zapuščinska razprava zna za-
vleči. Pretečeni teden je bil član vodstva
pov. UJU pri merodajnih faktorjih na sodi-
šču in pri delegaciji ministrstva financ, ter je
zainteresiral merodajne činitelje, da se za-
deva pospeši. Isto je storila Zveza državnih
nameščencev. Opozarjamo vdove, da pospe-
šijo razpravo in izjavo tudi same pri zapu-
ščinskem okrajnem sodišču, da pridejo čim-
prej do denarja.

— Kakor smo prejeli naknadno zadnjo
informacijo bo delegacija ministrstva financ
poslala vdovam direktno priznanice, ki jih
morajo izpolniti. S temi priznancami se mo-
rajo zgledati pri zapuščinskem okrajnem so-
dišču, ki jim bo dalo potrebno potrdilo, da
so one zakoniti dedič, ki je upravičen dvi-
gniti razliko.

— Izplačilo »razlike« od oktobra 1923 do
maja 1924. Po »Činovniškem glasniku« štev.
139 posnemamo tole vest, ki mora zanimati
vse državne nameščence, zlasti upokojence:
»Na željo bivšega finančnega ministra g. dr.
Markovića se je izločila iz 10 milijonskega
kredita za izplačilo te »razlike« vsota Din
1.000.000, ki naj bi služila za izplačilo razlike
posameznikom, ki so v izjemno nepovoljnih
gmočnih razmerah in bi jim bilo izplačilo v
resnici za rešitev v bedi. Nameni g. ministra
Markovića so bili čisti in plemeniti in se jim
ne da nič očitati. Toda čim je omenjeni od-
lok stopil v veljavo, se je — žal — videlo, da
se te intencije ne morejo oživotvoriti. Za
izplačilo iz tega izločenega milijona so se
zglasili mnogi, ki se baš ne morejo prištevat
v vrsto najbolj potrebnih. Prvi so se zgledali
visoki državni funkcionarji, ki se sicer ne
morejo pritoževati nad nezadostnimi pre-
jemki. Umevno, se ti niso omejili samo na
to, da bi predložili formalno prijavo, temveč
so izkoristili ves svoj vpliv in vse zveze, da
dosežejo izplačilo. Ob takšnem stanju se je
na pristojnem mestu takoj ugotovilo, da je
cilj, ki ga je imel ta milijon, popolnoma zgre-
šen. V sled tega je na predlog generalne di-
rekcije računovodstva g. finančni minister
odločil, da se kredit 1.000.000 Din, oziroma
ostanek, nekaj nad 800.000 dinarjev — okoli

občini, imena gora, hribov, potokov, luž,
travnikov, gozdov in jam; imena psov, goved
in konj; samostalniki v zvezi s predlogi; ne-
določniki; zloženi glagoli; pretvarjanje se-
stavkov v sedanjih, preteklih in prihodnjih čas;
pretvarjanje stavkov v ednino, dvojino in
množino; pogojnik; dvopičje in vejica pri
nastavljanju predmetov; vprašanje; odgovori;
povelja, ukazi in prepovedi. Napake v dnev-
niku naj služijo kot podlaga za pravopisno
vaje. Vsaka vaja naj bo enoten sestavek, ki
naj se ozira na določen predmet ali pojav,
obenem pa naj upošteva le eno pravopisno
pravilo, n. pr. se isti samostalniki ponavljajo
v raznih sklonih ali isti glagol v raznih obli-
kah, piše se o bližnjih vaseh, o domačih ži-
valih in se cmenjajo imena.

2. Računanje.

Računanje: Štetje do 100; ne glede
na mestno vrednost; nato razvrstitev po de-
seticah; seštevanje, odštevanje in množenje,
najprej v deseticah, potem preko desetice;
poštevanje z 10, 5, 2, 4, 3; deljenje in mer-
jenje brez ostanka; polovice; četrtinke; pis-
mene računske naloge. Od začetka računajo
le s predmeti: denarjem, cveticami, listi, sa-
dovi, grahi, žitnimi zrnji, paličicami.

Merski sestav: Štetje z dinarji in
parami; merjenje z metri in centimetri; teh-
tanje s kilogrami in dekagrami; merjenje
vode z litri, pol litri, četrtinkami, osminkami
in šestnajstinkami; kolko dni, tednov, me-
secev ali let je minulo od kakšnega dogodka;
koliko ur in minut traja kakšno delo; koliko
sekund je minilo od enega udarca do dru-
gega; kolikokrat dihne človek v eni minuti;
kolikokrat udari srce v eni minuti; koliko
cm² meri kvadrat, pravokotnik, romboid ali
romb na papirju, ki je kvadriran na cm²,
koliko dm² na tabli, ki je kvadrirana na dm²,
koliko m² na dvorišču, ki je kvadrirano na m².
Kvadrirajo otroci v višjih razredih.

„Izbrala sem“

pravi razumna Mica. »Med
vsemi snubci fistega, ki mi
je prinesel RADION.
On misli na to, da sebi
in meni olajša življenje,
kot to dela RADION pri
perilu. Z RADIONOM
ni več mučnega pranja in
mencanja, ker pere sam.«

Varuje perilo!

200.000 so že odnesli — prenese v korist one
vse 9 milijonov, ki naj služi za izplačilo
služiteljev, upokojencev in družin umrlih
uradnikov. G. minister se je potemtakem v
interesu pravičnosti, ki je edino na ta način
mogla biti zavarovana, odrekal pravici, dani
mu s sklepom ministrskega sveta, da odo-
brava izjemno izplačilo prejemkov. — Od-
lok g. ministra moramo samo pozdravljati,
ker vsi vemo iz skušnje, da so »izjeme« od
rednega postopka v upravi v večini primerov
nepravilne pa tudi nemoralne. Na ta način
pa je prerezana možnost vsakega favorizira-
nja in zlorabe osebnih zvez in prijateljstva.
— Sedaj je pripravljena v generalni direkciji
razdelitev kreditov po plačilnih blagajnicah
in bo v najkrajšem roku izvršena. Žal, kredit
ne zadostuje, da bi prišli na vrstni red slu-
žitelji, kolikor se jim razlike niso poravnale
že prejšnji dve leti, potem upokojenci s pol-
nimi službenimi leti, oziroma dopolnjenim
65. letom starosti, nazadnje pa družine umr-
lih uslužbencev, ki so bili prevedeni in raz-
vršeni ter si pridobili pravico do razlike.
Zahteve plačilnih blagajnic presegajo vsoto
25 milijonov dinarjev, dočim je kredit manjši
kakor 10 milijonov. V sled tega bodo vsakega
prvenstveno izplačane v vsej državi družine
umrlih uslužbencev. — V zvezi s tem priob-
čujemo, da dela po zanesljivih vesteh gosp.
finančni minister intenzivno na tem, da se
izpelje neka operacija, ki naj mu mudi sred-
stva za likvidacijo vseh državnih višjih dol-
gov, med katere pridejo na prvo mesto urad-
niške razlike in ostale uradniške še neporav-
nane zahteve. Računa se, da se bo mogla ta
operacija končati v dveh ali treh mesecih,
tako da pridemo vsi na vrsto še v tekočem
bužetnem letu. — Če bo sreča mila in se to
uresniči, ne bo prezgodaj. (»Naš Glas«).

— Razlika se uradnikom izplača v celoti.
»Slovenec« poroča: »Finančni minister gosp.
Subotić je izjavil časnikarjem, da je tako-
zvano švedsko posojilo gotovo ter da se bo
uporabilo za višee dolgove. Kakor je izve-
del Vaš dopisnik, se bodo s tem zneskom
pokrili vsi dosedanj višči dolgovi, ko bo
posojilo realizirano, med njimi tudi zaostan-
ki razlik plač državnih uradnikov.

— Seja širjega sosveta UJU — poverje-
ništvu Ljubljana se bo vršila 8. decembra
1928 na Zidanem mostu. Dnevni red bomo
objavili pravočasno.

— Prevredba kronskih pokojnin. Pri do-
ločevanju dinarskih pokojnin starim kron-
skim upokojencem in upokojenkam kažejo
nekatera ministrstva čudno skrb za pravič-
nost in »enakopravnost«. Dočim so v neka-
terih resortih upokojenci s »kronskimi pre-
jemki« že prevedeni, in sicer točno po uredbi,
delajo v drugih centralnih oblastih vedno
nove zapreke in ovire ubogim kronskim pen-
zijonistom. Posebno v finančnem ministrtvu

je opaziti veliko »naklonjenost« tem največ-
jim revežem. V celi vrsti slučajev so odme-
rili upravičencem (kam) prenizke pokojnine,
dasi je ljubljanska finančna delegacija izde-
lala zanje strogo po zakonu in uredbi pred-
loge. Brez utemeljevanja so določili pokoj-
nine z znatno nižjimi zneski nego jim v res-
nici pripadajo. Predlogov ljubljanske dele-
gacije sploh niso upoštevali. — Proti takemu
postopanju je čuti vsak dan več pritožb, ki
so tembolj upravičene, ker se tudi s to, po
10. letih doseženo korekturo pokojnin slabi
in čisto nevzdržni položaj upokojencev ko-
maj izboljša. (»Naš Glas«).

— k Razprave. Izdaja Znanstveno dru-
štvo za humanistične vede v Ljubljani —
1928. — IV. del. — Knjiga vsebuje sledeče
razprave: 1. Peter Skok: O simbiozi i ne-
stanku starih Romana u Dalmaciji i na Pri-
morju u svetlu onomastike. 2. Anton Ba-
jec: Romanizacija in jezik rimskih provinc
Norika ter obeh Panonij. 3. Ivan Prijatelj:
Slovensko, slovansko in južnoslovansko vpra-
šanje pri Slovencih na prelomu 60-ih in 70-ih
let. 4. France Veber: Problem predstavn-
ne produkcije. 5. Fran Bradač: Arhitektonika in
Simetrija v stari klasični poeziji. — Knjiga
se naroča pri upravi Znanstvenega društva
za humanistične vede v Ljubljani, Univerza.

— Seja šolskoupavnega odseka pov.
UJU bo v soboto 10. novembra 1928 ob 15.
uri v Učit. tiskarni v Ljubljani.

— Šolski zakon. Prosvedni minister je
oddal projekt zakona o narodnih osnovnih
šolah dne 31. oktobra t. l. narodni skupščini
na uzakonjenje. Vsi narodni poslanci so že
dobili projekt v proučevanje.

— Šolskoupadni odsek v Mariboru pro-
si vsa učiteljska društva kakor tudi posamez-
nike, da mu pošljejo gradivo, ki spada v nje-
govo področje, čimprej v obravnavo. Posa-
mezniki naj vpošljejo potom svojega dru-
štva. Prejšnje gradivo se je po večini že pre-
delalo, novega pa dohaja jako malo, dasi bi
bilo materijala več nego dovolj. Ne zana-
šajte se samo na druge! Uspešno delo je mo-
goče le s sodelovanjem vseh. Gradivo naj se
pošlje poverjenstvu Ljubljana, katero ga
potem dostavi po zabeleži odseku.

— Učit. dom v Mariboru opozarja na
rubriko »Naša gospodarska organizacija« v
današnji številki. Ako se poprimemo inten-
zivnega dela za U. D. z uporabo in širjenjem
zaloge ter s poravnavo članarine, moremo s
sigurnostjo računati, da realiziramo svoj cilj
že s prihodnjim šolskim letom.

— Zveza državnega uradništva. Dne 2.
in 3. novembra t. l. se je vršila pod predsed-
stvom dr. Mike Jovanovića seja glavnega od-
bora Zveze državnih nameščencev. Prisotni
so bili vsi člani glavnega odbora in delegati
pokrajinskih zvez. Slovenijo sta zastopala g.